

LEONARD NOLENS – ‘TUSSENSPEL’

LEERPLAN

p.46-47

3.4.2 Leerinhouden

Lyriek

algemene kenmerken
poëtische taal

soorten
veel voorkomende typische dichtvormen, al dan
niet gebonden aan bepaalde periodes of stromingen,
zoals rondeel, ballade, sonnet, vrij vers, visuele poëzie

analyse
thema
klank en rijm
ritme en metrum
vers en strofebouw

formelementen en stijlfiguren
klanknabootsing
alliteratie en assonantie
vergelijking en metafoor
personificatie
symbool en allegorie
paradox
hyperbool en litotes

humor
ironie
sarcasme, cynisme
parodie, satire

OORSPRONKELIJK BEDOELD VOOR

6 tso – industriële wetenschappen – b-richting

LESVERLOOP

MINDER DAN 12 LEERLINGEN

-Klassiek onderwijs-leergesprek
-Leerkracht neemt de leiding

- Groepjes van 4
- inleiding door de leerkracht: 2'

IN STILTE

- leerlingen krijgen een fragment en krijgen telkens 150" om hun antwoorden te noteren
- daarna geven ze hun antwoorden door aan hun groepsleden, die ze lezen in 30"
- dit herhaal je zes keer
- > totaalijd: 30'

(optioneel: op het einde neemt een leerling de leiding voor een kort gesprek over het gedicht, de ervaringen, bevindingen, ...)

KLASSIKALE BESPREKING

- 18'

HAND-OUTS VOOR DE LEERLINGEN

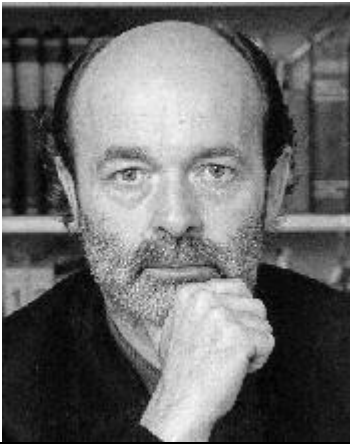
Je krijgt het gedicht 'Tussenspel' van Leonard Nolens te lezen; maar je krijgt het gedicht in stukjes ...
De dichter beschrijft in het gedicht iets/iemand. Maar het is niet onmiddellijk duidelijk waarover de dichter het heeft.

Je probeert telkens te benoemen wat de dichter in het gedicht aan het beschrijven is; pas op het einde van het gedicht kom je het mogelijke antwoord te weten.

Het is de bedoeling dat je telkens je mening bijstuurt naarmate je meer van het gedicht te lezen krijgt.

Ondertussen bekijken we de poëtische taal en de technieken die de dichter gebruikt wat nauwkeuriger.

<i>Misschien is dat wat dit moet zijn.</i> <i>Rots-</i> <i>vast zat het vanmorgen in een zwarte vlek, een klad beslijkte sneeuw, hier, vlak voor mijn deur.</i> <i>Ik had het ding niet eens gezien. Ik sliep nog half misschien.</i> <i>Zijn buitenste verschilde nergens van zijn binnen- kant.</i>	Poëtische taal/technieken Wat valt er op aan de schikking van de tekst? Is dit typisch voor een gedicht? Rijm? Waar vind je rijm? Worden er woorden/zinnen herhaald? Vind je een personificatie in de tekst?
Wat beschrijft de dichter? Waarom denk je dat?	

<i>Er was ook geen beginnen aan.</i> <i>Ik tilde het voorzichtig op, het tolde uit mijn hand en rolde daar van het trottoir gelijk een steen, maar wel doorzichtig, luchtig, lichtig, maar zo af en gaaf, compact gelijk een steen.</i>	Poëtische taal/technieken Welke vergelijking(en) vind je in de tekst? Gebruikt de dicht rijm in dit fragment? Zijn er bepaalde klanken die overheersen? Vind je alliteraties? Welke eigenschappen krijgt 'het'?
Wat beschrijft de dichter? Waarom denk je dat?	

<i>Ik nam het op, het liet zich glad en flitsend, weerloos brandend door mijn handen gaan, het flikkerde van links naar rechts, het stak mijn ogen uit van rechts naar links, een veel te hechte, veel te echte zon.</i>	Op welke twee manieren kan je 'ik nam het op' (werkwoord 'opnemen') interpreteren? Opnemen: - - Vind je nog woorden die je op verschillende kan interpreteren? Vind je nog woorden met meer dan een betekenis? Vind je nog mogelijke woordspelingen? Welke tegenstellingen vind je? Zijn er bepaalde klanken die overheersen in dit fragment?
Wat beschrijft de dichter? Waarom denk je dat?	

<i>Ik streeelde</i> <i>haar structuur, ik zoende</i> <i>haar natuur.</i> <i>Mijn buurman</i> <i>keek zich blind en noemde</i> <i>mij een kind, een monster</i> <i>van aanbidding, een bedronken</i> <i>acoliet, bespottelijk</i> <i>en niet om aan te zien.</i> <i>Ik sliep nog half misschien.</i>	Poëtische taal/technieken Is er een (mogelijke) personificatie in dit fragment? Vind je vergelijking(en), metaforen? acoliet= aanhanger, volgeling, misdienaar
Wat beschrijft de dichter? Waarom denk je dat?	

Ik zoende maar en zoende, maar dat ding, het zoende mij en gaf zijn smaak niet af. Sterk water was het, koud vuur, hard licht dat ik geen dag over mijn lippen krijg. Het plakke aan mijn tong.	Welke tegenstellingen ontdek je?
Wat beschrijft de dichter? Waarom denk je dat?	

<i>Het ligt er langzaam</i> <i>te verdwijnen, maar verdwijnt</i> <i>in een waaien en stromen van alles en is,</i> <i>is.</i> <i>Misschien is dat</i> <i>wat ik moet zijn.</i>	Wat vind je van deze overgang? Waarmee vergelijkt de dichter zichzelf? Wat vind je van deze vergelijking?
Lees het gedicht nog eens. Vind je nog meer woordspelingen? Vind je nog meer betekenis(sen)? Uit welke bundel komt het gedicht? Wat merk je aan de spelling? Waarom schrijft de dichter de titel zo?	

Tussenspel

Misschien is dat
wat dit moet zijn.

Rots-

vast zat het vanmorgen in
een zwarte vlek, een klad
beslijkte sneeuw, hier, vlak
voor mijn deur.

Ik had het ding niet eens gezien.
Ik sliep nog half misschien.

Zijn buitenste verschilde
nergens van zijn binnen-
kant.

Er was ook geen
beginnen aan.

Ik tilde het
voorzichtig op, het tolde
uit mijn hand en rolde
daar van het trottoir
gelijk een steen, maar wel
doorzichtig, luchtig, lichtig, maar
zo af en gaaf, compact
gelijk een steen.

Ik nam het op, het liet zich
glad en flitsend, weerloos
brandend door mijn handen
gaan, het flikkerde van links
naar rechts, het stak
mijn ogen uit van rechts
naar links, een veel te
hechte, veel te
echte zon.

Ik streelde
haar structuur, ik zoende
haar natuur.

Mijn buurman
keek zich blind en noemde
mij een kind, een monster
van aanbidding, een bedronken
acoliet, bespottelijk
en niet om aan te zien.
Ik sliep nog half misschien.

Ik zoende maar en zoende,
maar dat ding, het zoende mij
en gaf zijn smaak niet af.

Sterk

water was het, koud
vuur, hard
licht dat ik geen dag
over mijn lippen krijg.
Het plakte aan mijn tong.

Misschien is dat
wat dit moet zijn,

hol

en toch vervuld,

vol-

maakte samenvatting
van het niets,

raadsel-

spel van een verspeelde
dag:

een klompje

ijs.

Het ligt er langzaam

te verdwijnen, maar verdwijnt
in een waaien en stromen van alles en is,
is.

Misschien is dat
wat ik moet zijn.